

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

"העולם הזה" 792 תאריך: 1.1.1953

ליום התנפצו אל חוף העיר, והרסו כליל את מועדון-הקליעה ט"ו. צריף-העץ, שי נשען על כלונסאות גבוהות, פורק לחלוטין על-ידי המים שגרפו את הקרשים ללב הים. עוד ציון-דרך תל-אביבי חלף עם הגלים והזמן. אין כימעט צעיר אחד שגדל בתל-אביב או בסביבתה אשר לא גיסה אי-פעם את כוחו בקליעה למטרה בטווח. רק מעטים הצליחו. הרובים של מועדון-הקליעה היו רק לעיתים רחוקות מאופסים כהלכה. בי שנים האחרונות הפך המקום גידה, בעיקר בגלל זיהום שפת הים. מיספר המתרחצים שם היה מועט. אבל היו ימים שבהם המה המקום מבקרים, בייחוד בראשית ימיו, כאשר עמד לא במקומו האחרון מול שכי נה מחלול, כי אם בקירבת המקום שבו נמצא עתה קפה פנורמה. יחד עם חסר סחב מבול הים גם את בתי-המרחצאות לנשים ולגברים. היו אלה שיירים של תקופה הנראית עתה טרום מבולית. לפני 30 שנה בקירוב, כאשר עור רה עיריית תל-אביב לבנות את המוסדות החשובים הללו, הם ניראו אלגנטיים למדי, אף-על-פי שלא באותה מידה שהמרחצאות החמים היו אלגנטיים.

חחבורה

הם לא קראו בעיתון הפירסום היה רחב. כל עיתוני הארץ פירסמו מודעות שבהן התבשר הקהל הרחב כי קואופראטיב דן החליט לכפר על עוונותיו בשטח חוסר הנימוס להתייחס למוני נוסעיו באדיבות, ולא שכה להזכיר להם כי גם הנוסע חייב בנימוס כלפי הנהג. אולם עד מהרה התברר כי מרבית נהגי דן אינם קוראים עיתונים.

אנשים

- נשיא ישראל, יצחק בן-צבי, החל מתעצבן כאשר קבוצה של צלמים ומסרי ריטים לא הירפו ממנו, ומחברי הממשלה החדשה שבאו לבקר, וצילמו את האיש במשך 12 דקות רצופות. ניחם את הנשיא ראש-הממשלה דויד בן-גוריון, ואמר לו: "אילו ראית מה עושים הצלמים ב-ארצות-הברית להארי טרומן, לא היית מתמרמר."
- אפתר וינמסקה, ממנהיגי מק"י, מיהרה לבית-הסוהר ביפו לבקר אסירים קומוניסטים שנידונו למאסר בן חודשיים בעוון עריכת הפגנה בלתי-חוקית בגזרת. באותה הזדמנות לעגו האסירים בבית-הכלא לרוב שידנמסקי, היושב זה חודשים אחדים באותו הכלא. קראו לעומתו: "מדוע אין מנחם בגין לא לבקר אותך?"
- באחד מעשרות הראיונות שמעניקה שחקנית-הקולנוע רחבת-הלב מרילין מון-נרו השיבה, כשנשאלה באיזה ארצות היר תה רוצה לבקר: "איטליה, ספרד, קובה, סין, הודו וארץ-ישראל..." ובתשובה לי שאלה מדוע היא רוצה לבקר בארץ, ענתה: "אני נוצריה אדוקה, ורוצה לשמוע את פעמוני בית-לחם וצצרת..."
- בקאהיר הוצאו למכירה פומבית 80 מכונות שונות שהיו שייכות למלך הגר לה פארנק. ביניהן אחת שבתוכה הותי קנה מיטה כפולה עבור המלך.

סמה תחת הכותרת "המוציא דולרים מן האמריקאים". "הקירה מיוחרת" של צוות כתבי השבועון, חקרה בשאלה "האם יועלם הפקר העברי?" ופירטה את תהליך השתלטותם של סיפריים אמריקאים שיובאו ארצה על שוק הספרים הישראלי. בשער האחורי של השבועון הובא הראשון כתשכצי הענק של "אליפות התשכין - 1953". בשער הגיליון: ציור המתאר את, כובשי החלל, תוך הנחה שכמהלך 50 השנים מאז 1953 יוכבש החלל החיצוני.

ח"לשעבר שמואל מרלין: "אצ"ל אינו אלא סוכנות

הירות של הסוכנות היהודית * מדוע לא בא מנחם בגין לבקר אצל דוב שילנסקי בכלא?

לנגב, בו ליווה את השיירות הראשונות לגירעם בתחילת הקרבות, הוא נפצע פעם כאשר מכונתו עלתה על מוקש. במבי, שלא היה מסוגל עוד לפעול כי חייל קרבי, לא שמע בעצת חבריו, סירב לקבל גיב בעורף ואילץ את מפקדיו להעי סיקו כסייר. כאשר שוחרר מהצבא, בינואר 1950, שוב לא מצא את מקומו אלא בנגב, עבד בקי דוחים בבאר-שבע. כעבור חודשים מיספר החליט להרחיב את השכלתו, החל לומד בתל-אביב. אך הגעועים לנוף הנגב תקפו אותו שוב, והניעוהו להצטרף לחוות שדה בוקר, בה מילא תפקיד של רכז. לפני שבועיים, כשמכונת ההנדסה של החווה נעצרה ליד באר-שבע בגלל קיל-

שהחל מטפל בייבוא בשר משומר מחבש. כן פרשו: ערי ז'בוטינסקי, בנו של המנ"ח הג' הרוויזיוניסטי הגדול שפיתח לעצמו השקפות כנעניות; הילל (פיטר ברגסון) קוק, שחולל בשעתו מהפיכה אצ"לית בי שדה הפירסומת האמריקאית. השבוע הגיע תהליך כימעט לידי גמר. בתרועת-הצוצרה פרשו ממוסדות התנועה: שמואל מרלין, עורך-הדין של דוב שי לנסקי, שהיה סגן מפקד האצ"ל בירושלים, שמואל מרלין, חברו של קוק בוועד האמ' ריקאי, כיום מנהל בית-דפוס ומו"ל ויר מיהו הלפרין, לשעבר ראש בית-הספר הר ימי של בית"ר באיטליה של מוסוליני. טענת הפורשים: תנועת החרות אינה תנועה מהפכנית השואפת להפוך את הר

פינוי מושפחות שכונת מחלוצה אחרי סערת הטבע הים עלה על גדותיו

קול, גררו במבי וחבריו את המכונת ל- נקודה הקרובה, וחיכו לתקינה עד רדת הלילה. כאשר אסף במבי בדרכו את הטרימפיסט האחרון, ונסע במהירות לעבר חוות שדה בוקר, היתה זו נסיעתו האחרונה בערבות הנגב המאוכלות. בדרך ראה מחסום וני סה, בעזרת נוסעי המכונת, לפרקו. הירות שפילחו את האוויר מן המארב הפילו את כולם ארצה. במבי היה היחידי שנפגע - בכתפו וכי ריאותיו. הוא מת בדרכו לבית-החולים. מילותיו האחרונות היו: "לא הייתי סולח לעצמי לעולם, אילו מתי במקום אחר."

שיטפונות

חלף עם הים באחד הבקרים בשבוע שעבר השתנה הנוף התל-אביבי תוך זמן קצר. גלים גדרי

העם

החקפות נולח מים רבים זרמו השבוע במדינת ישראל. הם באו מן הים, מן השמיים ומפיות מדינאים. הם גרמו הרס צריפים על שפת-הים, שיטפונות ברחובות הערים ופיהוקים סבי לניים באסיפות-עם.

הכנסת

אין ברירה מהו תפקידו של חבר-הכנסת? עד לפני שבוע: להשתתף בישיבות הר כנסת, להרים את היד בכל הצבעה. כי רוב הממשלה היה זעיר, יד אחת מכאן או מכאן יכלה להכריע גורלו של חוק. לפני שבוע השתנה הכל. הרוב מוכתה ל- ממשלה החדשה, כך שתוצאותיה של כל הצבעה שהיא אינן מוטלות עוד בספק. התוצאה: בישיבת הכנסת השבוע נכחו באולם הר מליאה בדיוק 19 ח"כים. חצי-הריסר גור ספים במינון. היציע היה ריק כימעט לחלוטין. ליד שולחן הממשלה נכחה דמות אחת בלבד. היתה זו גולדה מאירסון (מאיר). שרת-העבודה, ייתכן שגם לה היה עיסוק מעניין יותר, אולם לא היתה לה ברירה: על סדר היום עמדה הצעת-חוק בדבר עבור דת נשים.

מפרגות

חקל ימי לביג"י כשהתכוננה תנועת החרות לבחירות הר כנסת השנייה, באו אליה רוב מנהיגי הר אצ"ל לשעבר בדרישה תקיפה: למחוק מר שם התנועה את המילים "מיסודו של הר אירגון הצבאי הלאומי בארץ-ישראל". הנימוק: התנועה הפוליטית אינה המשך ישיר של האירגון הצבאי. הדור החדש הגדל בארץ, שלא ידע את המחלוקת הר היסטורית בין אצ"ל וההגנה, יחשוב כי היתה דומה למחלוקת בין תנועת החרות ומפא"י. הדרישה התקבלה. התואר נמחק. בינתיים פרשו מרבית מפקדי האצ"ל מן התנועה. הדמות הבולטת ביותר מבחינה צבאית, עמיחי פאגלין** לא הצטרף מר לכתחילה ופרש לעסקים פרטיים (ייצור מכונות). אחרי שנכזבה תקוותו להפוך איש-מפתח במטה צה"ל, בורכו הלך יעקב מרידור, קודמו של בנין פסקוד האצ"ל, * מדע גרמני, פירסומו הראשון בא לו בשל השתתפותו בתיכנון טיל-הנפץ הגרמנים V-1 ו-V-2 ששולחו לעבר לונד דון ואנגליה במהלך מלחמת-העולם הר שנייה. ** כיום יועץ ראש-הממשלה למילחמה בטורור.